

mas Forsbergin mukaan tiedetään silti vielä varsin vähän anteeksipyyntöjen merkityksestä tai niistä tekijöistä, jotka määrittävät, milloin anteeksipyyntökonfliktien sopimisen apuvälineenä toimii ja milloin ei. Fors-

berg kirjoittaa: ”Väitän kuitenkin, että anteeksipyyntöt ja katumuksen osoittaminen eri tavoin voivat auttaa valtioiden välisten historiallisten jännitteiden purkamisessa, mutta niitä ei kannata kuitenkaan ottaa yh-

teistyön ensimmäisiksi askeleiksi. Ei myöskään ole syytä vaatia anteeksipyyntöjen täydellisyyttä. Myös suomalaisia tapauksia voidaan pitää osoituksena siitä, että osittaisillakin anteeksipyyntöillä on merkitystä”.

Käsien työn filosofiaa

PEKKA WAHLSTEDT

Nykyisessä tietoyhteiskunnassa ei juuri tarvitse rasittaa ruumistaan. Melkein kaikki työ voidaan tehdä tietokoneruudun ääressä, eikä usein edes sormia tarvitse rasittaa näppäinten kanssa, kun nekin toimivat pelkästä kevyestä kosketuksesta. Monet futurologit haaveilevatkin virtuaalitodellisuudesta, jossa ihminen voi siirtyä kuin enkeli aineettomaan virtuaaliavaruuteen.

Melkein kaikki, nekin jotka eivät pidä tätä siirtymistä mahdollisena, pitävät sitä periaatteessa hyvänä ja toivottavana asiana. Mutta filosofista vapaaehtoisesti moottoripyörien korjaajaksi siirtynyt Matthew B. Crawford on täysin erilaisella tai jopa vastakkaisella kannalla. Hänen mielestään tietokoneet ja virtuaaliavaruus eivät ainoastaan vahingoita ihmisen ruumiillista hyvinvointia, vaan myös ja ennen kaikkea vaarantavat ihmisen henkisen hyvinvoinnin ja jopa tekevät ihmisistä tyhmempiä ja passiivisempia. Miten Crawford pystyy perustelevaan tämän paradoksaaliselta kuulostavan väitteensä?

Vaikka Crawford jättikin am-

mattifilosofin uransa, hän ei silti hylännyt filosofiaa. Martin Heideggeriin tukeutuen Crawford esittää, että ihminen ei elä päässään, vaan ihmisen olemassaolo on jo lähtökohtaisesti maailmassa olemista. Jo ymmärtämiseen ja käsitteelliseen ajatteluun viittaava sana *käsittää* on peräisin konkreettisesta esineisiin tartumisesta, haltuunottamisesta ja käsittelemisestä.

Tämä heideggerilainen maailmassaoleminen tulee esiin ihmisen kehityksessä lapsesta aikuiseksi. Pieni lapsi luulee vielä, että maailma on hänen oman mielensä jatke ja heijastuma. Mutta kun lapsi opettelee kävelemään ja toimimaan häntä ympäröivien esineiden kanssa, hän kohtaa niiden vastuksen, törmää ja kolhii niihin itsensä. Tämän törmäämisen aikaansaaman kitkan ja kivun kautta lapsi tulee tietoiseksi paitsi itsestään, myös siitä, että maailma on olemassa hänestä riippumatta. Samoin kun lapsi alkaa askarrella ja leikkiä leluillaan, hän huomaa että nekään eivät toimi ajatuksen ja käskemisen voimalla. Lapsen on nöyryyttävä niitä hallitsevien objektiivisten lain-

Matthew B. Crawford
Elämän korjaajat
Kädentaitojen ja käytännöllisen
ammattityön ylistys
niin & näin, 2012

alaisuuksien edessä ja opeteltava käyttämään niitä.

Näin joutuu tekemään myös esineitä, vaikkapa moottoripyörää, korjaava ihminen. Crawford pitääkin huonona ja ihmistä tyhmentävänä ja passioivana asiana sitä, että nykyisessä kulutuskulttuurissa ei tavallisiakaan esineitä – tietokoneista ja älypuhelimista puhumattakaan – edes yritetä korjata, vaan mainostajien säestyksellä mennään kauppaan ja ostetaan uusi. Tällä yritetään ikään kuin palata ja pitää yllä pienen lapsen narsistista kaikkivoipaisuuden tunnetta. Erilaisilla kaukosäädettävillä laiteilla itsensä ympäröinyt ihminen kokee olevansa jumalan kaltainen olento hallitessaan laitteita nappeja kevyesti koskettamalla.

Käsityössä ihminen voi myös nähdä luomuksensa kokonaisuutena edessään ja löytää omat ainutkertaiset kasvonpiirteensä muokkaamastaan luonnon-

aineksesta. Kaikkialle jättiläis-
mäisen verkon tavoin levittäyty-
vä moderni teknologia on kas-
votonta ja karkaa kauaksi ihmi-
sen käsistä ja näköpiiristä. Näin
yksilö kokee itsensä voimatto-
maksi ja avuttomaksi tuon jät-
tiläismäisen laitteiden verkos-
ton kanssa.

Crawford yhdistääkin konei-
den analyysin nyky-yhteiskun-
nan analyysiin ja toteaa, että
kaupalliset voimat ja tahot hyö-
tyvät ihmisten avuttomuudes-
ta ja tyhmistymisestä: kun ih-
minen ei osaa valmistaa esinei-

tä itse tai korjata rikkoutuneita,
hän kävelee kauppaan ja osta-
aa uuden.

Kirjassa on myös ongelmal-
liset ristiriitaisuutensa. Vaikka
Crawford arvostelee kovin sa-
noin teknologiaa ja kohottaa
käsityön sen paikalle, hän kes-
kittyy moottoripyöriin, noihin
kovaäänisiin ja bensahajuisiin ja
saastuttaviin vauhtihirviöihin.
Lukija saa lisäksi lukea sivukau-
palla moottoripyörän mootto-
rin yksityiskohdista kyllästymi-
seen asti.

Hän kyllä eräessä kohdassa

mainitsee pehmeän ja taipuisan
puun, joka on suoranainen vas-
takohta kovalle ja kylmälle me-
tallille. Mutta kuitenkin Craw-
fordin käsityöläisyys ja elämän-
korjaaminen kohdistuu puun ja
muun elävän materiaalin sijasta
hengettömiin ja elämää saastut-
taviin koneisiin. Paradoksaali-
sesti Crawfordin ihailemat van-
hat koneet tuottavat niin ääni-
saastetta kuin muutakin saas-
tetta huomattavasti enemmän
kuin hiljaiset ja polttoaineetto-
mat tietokoneet ja iphonet.